

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»
за темою:

**«УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»))»**

Виконав: студент 4 курсу ФМЕ, гр. 3
Хандурін Дмитро Миколайович _____
(підпис)

Науковий керівник:
старший викладач кафедри МЕВ
Гусенко Ольга Сергіївна _____
(підпис)

Одеса – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах, що характеризуються переорієнтацією зовнішньоторговельних зв'язків у напрямі інтеграції української економіки до ЄС питання оцінки ефективності логістичного управління на всіх рівнях стають дедалі актуальнішими. Підтвердженням цього факту є зростання обсягів товаропотоків між Україною та європейськими країнами, що потребує якісного логістичного обслуговування та виступає важливим чинником зростання конкурентоспроможності як національної економіки та вітчизняних товаровиробників.

Наразі конкурентоспроможність торговельного підприємства на міжнародних ринках може бути підвищена завдяки ефективному використанню наявних ресурсів, що забезпечується ефективною організацією міжнародної логістичної діяльності. Оскільки питома вага логістичних витрат у вартості продукції оцінюється приблизно у 10-30%, то така тенденція призводить до розуміння логістичної діяльності як інструмента формування і реалізації конкурентних переваг торговельного підприємства на міжнародних товарних ринках.

Однак деякі важливі питання щодо удосконалення міжнародної логістичної діяльності торговельних підприємств залишаються невирішеними та потребують подальших наукових досліджень. Також існує необхідність у визначенні наявних проблем і обґрунтування низки заходів з удосконалення міжнародної логістичної діяльності торговельних підприємств. Особливої актуальності тема роботи набуває в умовах повномасштабного воєнного вторгнення росії, що призвело до унеможливлення використання морських портів для організації міжнародної логістичної діяльності торговельними підприємствами та збільшення логістичних витрат через переорієнтацію торговельних «шляхів» виключно на автомобільну логістику.

Отже, необхідність удосконалення теоретичних і науково-методичних аспектів міжнародної логістичної діяльності підприємств торгівлі зумовлює актуальність теми кваліфікаційної роботи бакалавра, її мету та основні завдання.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Головною метою дослідження є аналіз сучасного стану та напрямів удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Для реалізації мети, що поставлена, потрібно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність міжнародної логістичної діяльності підприємства;
- узагальнити особливостей дослідження міжнародної логістичної діяльності торговельного підприємства;
- систематизувати методи аналізу логістичної діяльності підприємства;
- надати загальну організаційно-економічну характеристики ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»;

- проаналізувати сучасний стан міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»;
- здійснити аналіз факторів впливу на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»;
- визначити напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок оптимізації складських витрат;
- визначити напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок застосування економіко-математичного моделювання.

Об'єктом дослідження є міжнародна логістична діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та напрями її удосконалення.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційно-економічні рішення щодо сучасного стану та напрямів удосконалення міжнародної логістичної діяльності торговельного підприємства.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою кваліфікаційної роботи бакалавра стали наукові праці з міжнародної логістичної діяльності торговельних підприємств. У роботі використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження: аналізу та синтезу – під час дослідження особливостей логістичної діяльності торговельних підприємств; системного та функціонального підходів – для визначення елементів забезпечення міжнародної логістичної діяльності торговельних підприємств; метод інтегральної оцінки – для оцінки впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовищ на ефективність міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»; узагальнення – для обґрунтування методичного інструментарію щодо оцінювання логістичної діяльності торговельного підприємства; методи економіко-математичного моделювання, зокрема транспортна задача – для визначення напрямів удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Інформаційна база дослідження. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра використовувалися праці таких науковців, як Грицишин А.В., Уварова А.Є., Бойко Н. І., Ільченко Н. Б., Керничний Б.Я., Крикавський Є. В., Ларіна Р. Р., Черепа О. Г., Грішин Ю. І., Іляєва О. А., Лебединська О.І., Окландер М. А., Тюріна Н.М., Гой І.В., Бабій І.В., Хмелевський О.В та інших.

Інформаційно-довідковою базою є інформаційно-аналітичні матеріали ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС», звітні дані про результати функціонування досліджуваного підприємства, дані анкетного опитування ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС», інформаційно-публіцистичні видання, матеріали науково-практичних конференцій, наукові видання, електронні ресурси тощо.

Усі розрахунки здійснено за допомогою пакетів прикладних програм Microsoft Excel.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні наукові та практичні положення кваліфікаційної роботи бакалавра обговорювалися на науковій студентській факультету міжнародної економіки ОНЕУ (квітень

2023 р., Одеса). За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра була опублікована стаття: Хандурін Д. Методи аналізу логістичної діяльності підприємства // Збірник наукових робіт за підсумками студентської науково-практичної конференції факультету міжнародної економіки. Випуск 13. 2023. С. 447-455.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи з додатками становить 81 сторінку. Робота містить 16 таблиць та 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА» розглядаються теоретико-методичні основи дослідження сутності міжнародної логістичної діяльності підприємства. Узагальнено особливості міжнародної логістичної діяльності торговельного підприємства. Систематизовано методи аналізу логістичної діяльності підприємства.

У розділі II «АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» надано загальну організаційно-економічну характеристики ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Проаналізовано сучасний стан міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Здійснено аналіз факторів впливу на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

У розділі III «НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»» визначено напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок оптимізації складських витрат. Визначено напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок застосування економіко-математичного моделювання.

ВИСНОВКИ

На підставі дослідження, здійсненого у кваліфікаційній роботі бакалавра, було узагальнено сутність термінів «логістика», «логістична діяльність», «логістичне управління» різними науковцями.

Було виділено основні етапи розвитку логістики, що відрізняються особливостями впровадження логістичної концепції управління у практику господарської діяльності підприємства.

Також були висвітлені два види інтеграції логістичної діяльності – внутрішню та зовнішню. Внутрішня інтеграція логістичної діяльності

ґрунтується на інтеграційній концепції підприємства, що передбачає узгодження діяльності в межах окремого господарюючого суб'єкта та зумовлює розгляд логістики у взаємозв'язку з іншими функціональними сферами підприємства – виробництвом, фінансами, маркетингом та ін. Щодо зовнішньої інтеграції, то вона базується на транзакційній теорії підприємства. Стосовно логістики це передбачає координацію дій підприємств через механізм контрактів і угод, а також спирається на теорію логістичних ланцюгів поставок, що ґрунтується на партнерстві та інтеграції окремих процесів різних учасників у межах одного ланцюга.

Також у роботі було визначено сутність поняття «міжнародна логістична діяльність» та зазначено, що ця категорія піддається групуванню переважно за трьома напрямками, основою яких у відповідних ракурсах є: міжнародна логістична діяльність як управління міжнародним ланцюгом поставок; міжнародна логістична діяльність як оптимізація та управління потоками, які виходять за межі національних економічних систем; комплексне сприйняття міжнародної логістичної діяльності.

У роботі були проаналізовані основні функції та процеси міжнародної логістичної діяльності підприємства.

Також було систематизовано методи оцінки логістичної діяльності підприємств. Зокрема, були надані показники ефективності управління логістичною діяльністю підприємства та визначені показники оцінки рівня логістичного потенціалу підприємства.

У кваліфікаційній роботі бакалавра була наведена загальна характеристика ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та його організаційна структура.

Було проаналізовано розподіл оптових продажів за товарними позиціями ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» у 2021 та 2022 роках та визначено, що у 2022 році обсяги продажів за різними товарними позиціями зменшилися порівняно з 2021 роком. Так, частка продажів за позицією «санітарна кераміка» впала з 20,6% до 16,5%. У той час як питома вага за позицією «будівельні матеріали» збільшилася до 13,74%.

Також було проаналізовано динаміку імпорту Товариства та визначено, що протягом 2016-2019 року спостерігалася позитивна динаміка імпорту, у 2020 році темпи імпорту впали до 16,87 млн. грн., це пов'язано, перш за все, з пандемією коронавірусу та обмеженням транспортних перевезень між країнами протягом 2020 року. У 2021 році спостерігалася позитивна тенденція щодо збільшення імпорту, чому сприяло зміцнення курсу національної валюти. Однак, повномасштабне вторгнення росії у лютому 2022 році вкрай негативно вплинуло на імпорту діяльність підприємства, завдяки підвищенню курсу долара до гривні, зменшенню купівельної спроможності населення. Так, у 2022 році імпорт підприємства скоротився до 15,98 млн. грн.

За допомогою функції ПРЕДСКАЗ програми Майкрософт Ексель у розділі було спрогнозовано обсяги імпорту на 2023-2026 роки. Так, за розрахунками обсяг імпорту ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» буде зменшуватися за

умови відсутності позитивних тенденцій в українській економіці у досліджуваний період.

Також у роботі було проаналізовано географічну структуру імпорту ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та зазначено, що підприємство імпортує продукцію з Іспанії, Італії, Польщі, Швейцарії та інших держав. Товариство активно співпрацює з виробниками санітарно-технічної продукції Туреччини та Китаю.

Так, протягом 2021 головними партнерами Товариства у імпорті були Китай та Польща. Так, у 2021 році ТОВ імпортувало з цих країн продукції на відповідно 4,46 та 4,3 млн. грн. Однак, у 2022 році ситуація змінилася. На першу сходинку серед торговельних партнерів перемістилася Польща з показником 6,5 млн. дол., у той час як Китай зайняв третю позицію – 2,6 млн. грн. Другу сходинку наразі займає Туреччина з показником 3,14 млн. грн. Необхідно зазначити, що така тенденція щодо співпраці з Китаєм відбулася завдяки неможливості імпортувати китайську продукцію через українські морські торговельні порти. У той час як співпраця з Польщею та Туреччиною поглибилася через менше транспортне «плече» та можливості здійснювати перевезення використовуючи вантажні автомобілі.

У роботі було розраховано коефіцієнт ефективності імпортової діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та зазначено, що у 2022 році цей показник зменшився до 0,29. Це відбулося завдяки збільшенню транспортних та операційних витрат та зменшенню витрат на імпорту.

Також у роботі було проаналізовано динаміку основних фінансових показників ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за 2021 та 2022 роки. Незважаючи на зростання чистого доходу від продажу на 1,2%, операційна маржа ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» дещо знизилася (на 0,5%), що говорить про недостатньо ефективне управління операційними витратами підприємства у 2022 р. На кінець 2022 року від кожної гривні продажів підприємство мало операційний збиток в розмірі 1,2 копійки. ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» у 2022 р. продемонструвало падіння чистого прибутку на 3,46%, що, на нашу думку, пов'язано з обмеженням діяльності підприємства через збільшення транспортно-логістичних витрат та інфляційними процесами.

На підставі проведеного аналізу, ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» було охарактеризовано як підприємство з середнім рівнем ефективності фінансових показників.

У роботі була здійснена оцінка структури логістичних витрат ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за 2020-2022 рр. Так, у 2022 році витрати на збут та витрати на транспортування порівняно з 2021 роком збільшилися на 22,34% та 8,96% відповідно, що було спричинено збільшенням транспортного «плеча» та переведенням транспортування деяких товарних позицій з морських перевезень на автомобільні перевезення. Складські витрати зменшилися за 3 роки з 2,35 млн. грн. у 2020 році до 1,864 млн. дол. Це було пов'язано з модернізацією логістичної системи, а саме з докорінною зміною системи замовлення та прогнозування попиту споживачів. Витрати на імпорт

зменшилися з 16,87 млн. грн. у 2020 році до 15,98 млн. грн. у 2022 р. завдяки повномасштабному вторгненню росії у лютому 2022 році, підвищенню курсу долара до гривні та зменшенню купівельної спроможності населення.

Також у роботі була розрахована загальна сума логістичних витрат ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС», яка у 2022 році завдяки вище переліченим причинам зменшилася до 21,31 млн. грн..

Була проаналізована продуктивність працівників транспортно-логістичного відділу ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та визначено, що на даному етапі розвитку показники продуктивності робітників транспортно-логістичного відділу ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» знаходяться в межах норми для даного підприємства.

Також були розраховані показники ефективності та надійності логістичної системи ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Особливий наголос у роботі було зроблено на аналіз впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». З метою деталізованого аналізу впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» було залучено експертів з трьох категорій працівників Товариства (менеджерів оптових продажів, менеджерів зі складування, менеджерів з запасів) задля отримання більш об'єктивної оцінки впливу факторів. Загальна оцінка впливу факторів внутрішнього середовища при формуванні сильних сторін міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» становить 26,05. Необхідно зазначити, що кількісна оцінка «сильних сторін» на 1,75 вище в порівнянні зі «слабкими сторонами», значення яких складає 24,5. Сумарна оцінка впливу факторів на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за критерієм «можливості» становить 24,4.

За результатами розрахунків сумарна оцінка загроз міжнародній логістичній діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» становить 24,4

Сума значень «сильних сторін» та «можливостей» склала $26,25 + 24,4 = 50,65$, а слабких сторін та загроз: $24,5 + 24,4 = 48,9$. $50,65 > 48,9$, що свідчить про достатню доцільність здійснення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Тобто, аналіз сильних і слабких сторін Товариства, його можливостей та загроз, дає підстави для розробки певних заходів та напрямів для подальшого удосконалення міжнародної логістичної діяльності підприємства.

За результатами дослідження, здійсненого кваліфікаційній роботі бакалавра, були визначені переваги впровадження логістичної концепції «точно у термін» у ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Зокрема, було зазначено, що концепція «точно в термін» та мінімізація складських витрат відповідає логістична система – «хаотичне зберігання» товарних позицій. «Хаотичне зберігання» – це органічна система розміщення товарних позицій на полицях без постійних секцій, коли жодні

характеристики, терміни зберігання, атрибути і споживчі властивості товарів не відіграють істотної ролі.

У розділі було рекомендовано ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС», за умови збільшення обсягів продажів, автоматизувати процесів пошуку і розвантаження (завантаження) товарних позицій.

Також у роботі був визначений механізм електронного документування, документообігу та інвентаризації матеріальних цінностей на складі з використанням штрих-кодів на ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Для Товариства доцільно сформулювати наступні рекомендації щодо оптимізації системи «хаотичного зберігання» на основі штрих-кодового маркування товарів і місць зберігання, а саме зберігання продукції, яка користується незмінно високим попитом, ближче до місць завантаження на транспорт для перевезення до покупця, що економитиме час і складські витрати на вилучення, внутрішнє переміщення матеріальних цінностей при настанні факту реалізації.

Для ефективного проведення документування, інвентаризації, оцінки та відображення на рахунках обліку операцій зберігання товарних позицій та складських витрат, необхідне позиціонування складу підприємства як центру відповідальності і центру витрат в обліку та управлінні складським господарством. На мінімізації складських витрат акцентується основна увага при побудові ефективної системи складів підприємства в умовах системи «точно в термін».

Було зазначено, що оскільки основною статтею складських витрат є заробітна плата, то з метою оптимізації фонду оплати праці ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» доцільно використовувати автомобільні транспортери.

Також у роботі було зазначено, що для мінімізації транспортних витрат серед широкого кола методів економіко-математичного моделювання активне застосування отримали транспортні задачі. Мета аналізу, який був здійснений у розділі кваліфікаційної роботи бакалавра, полягає у побудові математичної моделі транспортної задачі, яка враховує актуальну ситуацію торговельного підприємства ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Отже, було необхідно знайти мінімальну сумарну вартість усіх перевезень санітарно-технічної продукції, будівельних матеріалів та деревини з країн торговельних партнерів ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» до України. Математичне вирішення наданої транспортної задачі відбувалося за допомогою програми Майкрософт Ексель. Для цього у розділі використовувалися функції «СУММПРОИЗВ» та «Пошук рішення» для вирішення транспортної задачі.

Як було відображено з рішення задачі, сумарні мінімальні транспортні витрати на перевезення вказаної кількості продукції до України складають 182 564 дол. У той час як загальні логістичні витрати ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» у 2022 році склали 21,3 млн. грн., або 532,9 тис. дол.

Тобто, економічний ефект від застосування економіко-математичного моделювання, зокрема транспортної задачі, складає $532,9 - 182,5 = 350,4$ тис. дол..

АНОТАЦІЯ

Хандурін Дмитро Миколайович, «Удосконалення міжнародної логістичної діяльності торговельного підприємства (на прикладі ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»)),
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра
292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна логістична діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» та напрями її удосконалення.

У роботі розглядаються теоретико-методичні основи дослідження сутності міжнародної логістичної діяльності підприємства. Узагальнено особливості міжнародної логістичної діяльності торговельного підприємства. Систематизовано методи аналізу логістичної діяльності підприємства.

Надано загальну організаційно-економічну характеристики ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Проаналізовано сучасний стан міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС». Здійснено аналіз факторів впливу на міжнародну логістичну діяльність ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС».

Визначено напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок оптимізації складських витрат. Визначено напрями удосконалення міжнародної логістичної діяльності ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС» за рахунок застосування економіко-математичного моделювання.

Ключові слова: логістика; міжнародна логістична діяльність; торговельне підприємство; ефективність управління логістичною діяльністю підприємства; ТОВ «ОВІДІЙ ПЛЮС»; імпортна діяльність; загальні логістичні витрати; надійність логістичної системи; ефективність логістичної системи; SWOT-аналіз; концепція «точно у строк»; концепція «хаотичного зберігання»; оптимізація складських витрат; економіко-математичне моделювання; транспортна задача.

ABSTRACT

Dmytro Mykolayovych Khandurin, " The international logistics activity's improving of a trading company (by the example of «OVIDIY PLUS LLC»), qualifying work for obtaining a bachelor's degree 292 "International economic relations" according to the educational program
"International economic relations"
Odesa National Economic University,
Odesa, 2023

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the research is the international logistics activity of "OVIDIY PLUS" LLC and directions for its improvement.

The paper deals with the theoretical and methodological foundations of the study of the essence of the enterprise's international logistics activities. The peculiarities of the international logistics activity of the trading company are summarized. The methods of analyzing the logistic activity of the enterprise are systematized.

The general organizational and economic characteristics of "OVIDIY PLUS" LLC are provided. The current state of the international logistics activities of "OVIDIY PLUS" LLC is analyzed. An analysis of the factors influencing the international logistics activity of "OVIDIY PLUS" LLC was carried out.

The areas of improvement of the international logistics activity of "OVIDIY PLUS" LLC due to the optimization of warehouse costs have been determined. The areas of improvement of the international logistics activity of "OVIDIY PLUS" LLC due to the use of economic and mathematical modeling have been determined.

Keywords: logistics; international logistics activity; trade enterprise; efficiency of management of logistics activities of the enterprise; "Ovidy Plus" LLC; import activity; general logistics costs; reliability of the logistics system; efficiency of the logistics system; SWOT analysis; the concept of "just in time"; the concept of "chaotic storage"; optimization of warehouse costs; economic and mathematical modeling; transport task.